

Hakimov Murodbek Akramovich

NamDU tayanch doktorant

+998934011177

Email: murodbekhakimov@gmail.com

OLIY TA'LIM TALABALARINI MOBIL TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O'QITISH

Annotatsiya: Bugungi kunda zamonaviy ta'limga talab tobora ortib borayotgan davrda mobil texnologiyalari asosidagi mobil ta'limga ham ehtiyoj ortmoqda. Maqolada zamonaviy mobil qurilmalardan ta'lim jarayonida foydalangan xolda mashg'ulotni qiziqarli tarzda olib borishga qaratilgan. Maqolada mobil ta'lim har joyda va har qanday sharoitda ham qulay bo'lib, ta'lim oluvchilar mobil qurilmalardan behuda emas, balki ta'lim olishda foydalanishi, bunda mobil ilovalar hamda qo'l kelishi haqida fikrlar bayon qilingan.

Kalit so'zlar : mobil texnologiya, m-learning, mobil ta'lim, mobil texnologiya turlari, BYOD, GYOD, mobil qurilma, mobil ilova.

Хакимов Муродбек Акрамович

докторант НамГУ

ОБУЧЕНИЕ СТУДЕНТОВ ВУЗОВ НА ОСНОВЕ МОБИЛЬНЫХ ТЕХНОЛОГИЙ

Аннотация: Сегодня спрос на современное образование возрастает, а также возрастает потребность в мобильном образовании на основе мобильных технологий. Целью статьи является проведение обучения в интересной форме с использованием современных мобильных устройств в образовательном процессе. В статье мобильное образование удобно везде и в любых условиях, а мобильные устройства учащиеся используют не зря, а в образовании, где представлены мобильные приложения и идеи.

Ключевые слова: мобильные технологии, мобильное обучение, мобильное образование, виды мобильных технологий, BYOD, GYOD, мобильное устройство, мобильное приложение.

TEACHING HIGHER EDUCATION STUDENTS BASED ON MOBILE TECHNOLOGIES

Abstract: Today, the demand for modern education is increasing, and the need for mobile education based on mobile technologies is also increasing. The article aims to conduct training in an interesting way using modern mobile devices in the educational process. In the article, mobile education is convenient everywhere and in any conditions, and learners use mobile devices not in vain, but in education, where mobile applications and ideas are presented.

Keywords: mobile technology, m-learning, mobile education, types of mobile technology, BYOD, GYOD, mobile device, mobile application.

Kirish

Bugungi kunda kompyuter (notebook, planshet) egalaridan ko'ra telefon egalari ko'proq. Bankmycell.com saytining ma'lumotiga ko'ra 2023 yilda 4,25 milliarddan ortiq smartfon foydalanuvchilari bo'lgan va barcha internet-trafikning 72.6 foizi mobil qurilmalardan keladi. Odamlar har kuni bir necha soat davomida mobil qurilmalaridan foydalanadilar. Aynan mana shu omillar mobil ta'limning rivojlanishiga sabab bo'ldi va bu ta'limni yangi bosqichga ko'tarishga yordam berdi[7].

Respublikamizda ta'limni, xususan boshlang'ich ta'limni yaxshilash jarayonini innovatsion yondashuvlar hamda zamonaviy texnologiyalar asosida tashkil etishga katta e'tibor qaratilmoqda[9]. Shuningdek, so'nggi yillarda mobil qurilmalar va mobil ta'lim resurslaridan foydalanish nazariyasi va amaliyoti turli xil ilmiy-amaliy tadbirlarda faol muhokama qilinmoqda[8].

Mobil ta'lim – bu vaqt va joydan qat'iy nazar mobil texnologiyalar orqali ta'lim olish imkoniyatidir[3].

Mobil ta'lim - bu kichik hajmli, ko'chma, mobil qurilmalar va texnologiyalar orqali doimiy ravishda olib boriladigan faoliyat bo'lib, ta'lim oluvchilarga axborot

olish yoki yaratish, qayta ishlash, muloqot qilish orqali ta'lim jarayonini yanada samarali bo'lishiga imkon beradi[2].

M-learning bizga video va fotosuratlarini tomosha qilish, podkastlarni tinglash, smartfon va Internetdan foydalanishingiz mumkin bo'lgan istalgan joyda testlarni yechish imkonini beradi[5,6].

Adabiyotlar taxlili va metodologiya

Zamonaviy dunyoda oliy ta'limning deyarli har bir talabasi mobil qurilmaga ega. Bundan tashqari, oliy ta'lim talabalari mobil qurilmalardan nafaqat o'yin-kulgi yoki turli xil ma'lumotlarni olish, ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish balki turli xil ta'lim muammolarini hal qilish uchun ham foydalanadilar. So'nggi paytlarda o'rganish uchun maxsus ilovalarning paydo bo'lishi bunday mobil texnologiyalardan umumiy o'quv jarayonida foydalanish imkoniyati sifatida qaralmoqda. Jahon tendentsiyalari tahlili turli pedagogik muammolarni hal qilish, ta'lim muassasalarining tarmoq va ixtisoslashtirilgan resurslari va xizmatlaridan masofadan foydalanishni tashkil qilish uchun ta'lim faoliyatida mobil texnologiyalardan foydalanishning hayotiyiligini ko'rsatadi[1]. Ta'lim muhitida mobil texnologiyalardan o'z vaqtida foydalanish quyidagi shartlar bilan bog'liq:

Ta'limda mobil qurilmalardan foydalanishning ikkita asosiy tushunchasi mavjud. Bular: BYOD (ing. bring your own device-o'z qurilmangizni olib keling) va GYOD (ing. give your own device-o'z qurilmangizni bering). BYOD – “o'z qurilmangizni olib keling”, talabalar o'z qurilmalarini olib keladigan tushuncha. GYOD – “qurilmangizni bering”, talabalar mobil qurilmalarini beradilar. BYOD uchun quyidagi afzalliklar qayd etildi:

- ✚ Foydalanish qulayligi, har qanday mobil qurilma, texnik xususiyatlardan tashqari, foydalanuvchiga mos keladigan qo'shimcha xususiyatlarga ega, jumladan tashqi ko'rinish, shuning uchun ommaviy xaridlarni amalga oshirishda barcha foydalanuvchilar uchun mos qurilmalarni tanlash qiyin;
- ✚ Texnologiyaning eskirishi, mobil qurilmalar bozori juda tez rivojlanmoqda va oldingi avloddan ustun bo'lgan yangi qurilmalar paydo bo'lmoqda. Ta'lim muassasalari mobil qurilmalarni bunchalik tez yangilashga qodir emas;

- ✚ Qurilmalardan shaxsiy maqsadlarda foydalanish, talabalar mobil qurilmalardan shaxsiy maqsadlarda foydalanishadi.

GYOD uchun butun muammo umumiy ta'lim muassasasining byudjetida yotadi, uni barcha o'quvchilarga mobil qurilmalar bilan ta'minlash uchun ko'paytirish kerak bo'ladi [4].

Ta'lim jarayonida mobil ilovalarning imkoniyatlari:

- ✚ "Mobil kundalik" funksiyasi;
- ✚ Dars va darslarning interaktiv on-line jadvali, testlar;
- ✚ Yetkazib berish muddatlari va nazorat ishlari natijalari to'g'risida bildirishnomalar;
- ✚ o'quv jarayonidagi o'zgarishlar haqida xabarlar;
- ✚ uslubiy va o'quv materiallaridan tezkor foydalanish;
- ✚ Chet tillarini ekspress o'rganish modullarini integratsiyalash;
- ✚ tinglash texnikasidan qulay foydalanish;
- ✚ Onlayn test yordamida talabalar bilimini qulay nazorat qilish;
- ✚ Har bir fan bo'yicha yaratilgan qo'shimcha interaktiv modullardan o'quv jarayonida foydalanish.

Taxlil va natija

Bizning tajribalarimiz tahlili ta'lim jarayonida turli xil pedagogik vazifalarni hal etishda mobil texnologiyalardan foydalanishning ulkan hayotiy ahamiyatga ega ekanligini namoyish etmoqda. Mobil ta'lim deganda, mobil qurilmalar orqali ta'limni tashkil etish va amalga oshirish nazarda tutiladi. Demak, mobil texnologiyalaridan foydalanmay turib mobil ta'limni tashkil qilib bo'lmaydi.

Xulosa

Ta'lim jarayonida mobil qurilmalardan foydalanish ta'lim motivatsiyasini oshirish usullaridan biridir. Mobil qurilmalar insonning asosiy ehtiyojlarini amalga oshirishga yordam beradi - aloqa, ta'lim, o'zini o'zi anglash. Ushbu qurilmalarning o'quv jarayoniga kiritilishi darslarning samaradorligini oshirish, o'qituvchini odatdagi ishlardan ozod qilish, material taqdimotining jozibadorligini oshirish,

vazifalar turlarini farqlash va qayta aloqa shakllarini diversifikatsiya qilish uchun mo'ljallangan.

Adabiyotlar ro'yhati:

1. Иванченко Д.А., Хмельков И.А. Применение подходов BYOD для построения стратегии информатизации высшего учебного заведения / Д.А. Иванченко, И.А. Хмельков, Д.Ю. Райчук, А.М. Митрофанов, А.В. Самочадин, П.А. Рогов. СПб: Научно-технические Ведомости СПбГПУ, 2013, 174 с.

2. Karimova Ch. A., Tangirov X.E. "MOBIL TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA ELEKTRON TA'LIM RESURSLARI YARATISH"// "Tadqiqot olami" yosh tadqiqotchilarga mo'ljallangan jurnal // Jizzax davlat pedagogika instituti, №1(1), 2021 yil. <https://presedu.jdpu.uz/index.php/journal/article/view/867>

3. Куклев В.А. Становление системы мобильного обучения в открытом дистанционном образовании: дисс д-ра пед. наук: 13.00.01 // Куклев Валерий Александрович. – Ульяновск, 2010. – С. 136-137.

4. Титова С.В. Мобильное обучение иностранным языкам: учебное пособие // С.В. Титова, А.П. Авраменко. – М.: Издательство Икар, 2013. – 224 с.

5. <https://e-queo.com/blog/expertnie-stati/mobilnoe-obuchenie/>

6. <https://izron.ru/articles/o-nekotorykh-voprosakh-i-problemax-psixologii-i-pedagogiki-sbornik-nauchnykh-trudov-po-itogam-mezh/sektsiya-8-sovremennye-tehnologii-v-pedagogicheskoy-nauke/mobilnye-tehnologii-v-obrazovanii/>

7. <https://sendpulse.com/ru/support/glossary/mobile-learning>

8. Hakimov M, A. "OLIY TA'LIMDA MOBIL TA'LIMNING DIDAKTIK IMKONIYATLARI TAXLILI"// "AXBOROT TEXNOLOGIYALARI, TARMOQLAR VA TELEKOMMUNIKATSIYALAR" mavzusidagi xalqaro ilmiy-amaliy anjuman-ITN&T-2022. Urganch.-B.698-701.

9. Hakimov M, A. "TA'LIM JARAYONIDA MOBIL TEXNOLOGIYALARI-DAN FOYDALANISH"// "Oliy ta'limda raqamli texnologiyalar va innovatsiya: fan, ta'lim, tarbiya" mavzusidagi xalqaro miqyosdagi ilmiy-texnik anjuman. Navoiy,2024.-B.219-222.